

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนชนานเมืองทางด้าน
สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา

ชื่อผู้เขียน นายสมบูรณ์ มีบุญ

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาจากระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต ดวงสา ประธานกรรมการ
อาจารย์วิสุทธิ วานิช กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ เปลี่ยนผดุง กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน
ชนานเมือง ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษาและเงื่อนไขระดับมหภาคที่ส่งผล
ต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชนชนานเมือง

ผู้วิจัยได้เข้าไปใช้ชีวิตในชุมชนและเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตการใช้ชีวิตประจำ
วันของชาวบ้านใกล้เคียง และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับกลุ่มชาวบ้าน ผู้นำ
พระสงฆ์ ครูในชุมชน กลุ่มคนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน รวมทั้งชาวบ้าน
ในชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการแยกประเด็นตาม
วัตถุประสงค์แล้วนำเสนอโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนด
ไว้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ชาวบ้านในชุมชนชนานเมือง มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหลายด้านคือ ด้านสังคม
ได้แก่ ระดับความสัมพันธ์ของคนชุมชน ทั้งระดับครอบครัว เครือญาติ และระดับชุมชน
เปลี่ยนไป ระดับครอบครัว เครือญาติ มีการร่วมกิจกรรมทางอาชีพ กิจกรรมทางประเพณี
พิธีกรรม ลดลง ระดับชุมชน สมาชิกในชุมชนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนลดลง ส่งผลต่อ
ระดับความสัมพันธ์ของชาวบ้านกลุ่มต่าง ๆ ลดลง ทางด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงใน
เรื่องระบบการผลิต ระบบการตลาด และการบริโภคในเรื่องระบบการผลิต จากการผลิตทาง
การเกษตรแบบดั้งเดิมที่ไม่มีการใช้เทคโนโลยีการผลิต สู่อการผลิตที่มีความจำเป็นต้องใช้

เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานและบรรจุกฎที่สนองต่อตลาดมากขึ้น การตลาด จากตลาดในระดับชุมชนที่มีขนาดเล็กเปลี่ยนไปสู่ตลาดนอกชุมชนที่มีความซับซ้อน และหลากหลายมากขึ้น การบริโภคเปลี่ยนจากการบริโภคเพื่อการยังชีพสู่การบริโภคตาม กระแสบริโภคนิยม ทางด้านการเมือง เกิดการเปลี่ยนแปลงเรื่องอำนาจและการช่วงชิงผลประโยชน์ของชาวบ้าน เดิมผู้ที่มีอำนาจได้แก่ กลุ่มผู้อาวุโส คนที่มีฐานะร่ำรวย ผู้นำตลาด ต่อมาผู้มีอำนาจเป็นผู้นำที่เป็นทางการและคนมีฐานะ การช่วงชิงผลประโยชน์จากการช่วงชิง ผลประโยชน์ในเรื่องทรัพย์สิน ทรัพยากรสาธารณะ สู่การช่วงชิงเพื่อเป็นผู้นำ ที่จะบริหาร องค์การส่วนท้องถิ่น มีการซื้อสิทธิ์ ขายเสียงมากขึ้นในกลุ่มชาวบ้าน ทางด้านการศึกษา มีการเปลี่ยนรูปแบบ ช่องทาง เนื้อหาสาระทางการศึกษา โดยรูปแบบทางการศึกษาเปลี่ยน จากการเรียนแบบธรรมชาติสู่การเรียนในระบบโรงเรียนและการเรียนนอกระบบโรงเรียน มากขึ้น ช่องทางการศึกษาจากการเรียนที่วัด โรงเรียนประจำหมู่บ้าน สู่การเรียนจากสถาน ศึกษาที่หลากหลายของชุมชน สื่อต่าง ๆ สถานที่ทำงานมากขึ้น เนื้อหาสาระทางการศึกษา จากการเรียนเฉพาะทางในการประกอบอาชีพทางการเกษตรสู่การเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่ เกี่ยวกับอาชีพที่หลากหลาย ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม การเมืองมากขึ้น ส่วน เงื่อนไขระดับมหภาคที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชน ได้แก่ นโยบาย และการ พัฒนาเศรษฐกิจของเขตเมือง นโยบายรัฐ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง โครงสร้างของชุมชน ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ การพัฒนาทางเศรษฐกิจของเขตเมือง ส่งผลทำให้เกิดการขยายพื้นที่เพื่ออยู่อาศัย และพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรมนอกเขตผังเมือง ทำให้ชาวบ้านในชุมชนชานเมืองขายที่ดินทำกินจำนวนมาก เกิดการดึงดูดทรัพยากรบุคคลใน รูปแบบของแรงงาน ลูกจ้าง และการบริการจากชุมชนมากขึ้น

Thesis Title	Social, Economic, Political and Educational Changes in Suburban Communities		
Author	Mr.Somboon Meeboon		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee			
	Asst.Prof.Dr.Dusit Daungsa		Chairman
	Lect.Visut Vanich		Member
	Asst.Prof.Yongyudh Plianpadung		Member

Abstract

This study was set out to probe social, economic, political and education changes in suburban communities as well as macro-level conditions/factors affecting those changes.

The researcher spent a great deal of time in the communities collecting needed data; observed villagers' daily life activities; conducted informal interviews with them, their leaders, Buddhist monks, school teachers, folks with different socio-economic background including common villagers; then cross-checked and verified collected data, classified and analyzed them according to predetermined conceptual frameworks. Findings were as follows:

Socially speaking, community members' social relations, at family, kinship and community levels, markedly changed. There was less participation in occupational and traditional rituals and activities. Community members participated less and less in community public activities/affairs, automatically resulting in decreased interpersonal relationships.

Economically speaking, production, marketing and consumption systems and patterns also changed. The traditional agricultural production system, in particular, had to rely more on modern production technologies and was geared, in quality, standard and products, toward market needs. The market itself. Formerly confined within the community,

became ore enlarged and externalized, complex and diverse. Subsistence consumption became ore consumerism-driven.

Politically speaking, power relations shifted and conflicts in interest among villagers were alarmingly typical. Traditional power holders, e.g., the elderly, the well-to-do, the market leaders, were replaced by formal and high-status leaders and individuals. Interest conflicts ranged from those over material wealth and public resources to those over leadership routes to high positions in local administrative organizations' offices. Vote-bying became ore prevalent among villagers.

Educationally speaking, informal and natural learning was considerably replaced by formal and nonformal education. Traditional educational channels, i.e., local temple and primary school, became diverse and externalized. They now included various media and workplaces. Educational/learning contents shifted from agricultural occupation-specific contents to those of other occupations. They also contained more economically, socially and politically related information.

Lastly, macro-level conditions/factors affecting community-level changes were state policies and economic development of urban areas. The former brought about changes in the administrative system, community structure and various public facilities/utilities. The latter generated greater needs for residential areas and industrial zones outside the city plan proper. Many suburban community members sold more and more of their cultivable land. Community human resources were increasingly drawn away to work elsewhere as hired labourers, employees and service sector attendants.